

Bedrijfsjuridische berichten, Nieuwe regelgeving betaaldiensten

Vindplaats: Bb 2009, 58

Bijgewerkt tot: 19-11-2009

Auteur: Mr. E.P.M. Joosen

Wetgeving: Boek 7 BW art. 514 t/m art. 7.551; Wft art. 4.25b; Boek 7 BW titel ,7B;

1 Inleiding

Het betalingsverkeer is belangrijk voor de economie en voor iedereen in de samenleving die in de particuliere of zakelijk sfeer transacties verricht en daarvoor betalingen moet doen. Van een afrekening van een consumentenkoop in de winkel door middel van een PIN-pas betaling tot aan de verwerking van duizenden automatische afschrijvingen tegelijkertijd door een energiebedrijf voor geleverde energie aan consumenten en bedrijven, het zijn alle aspecten van het betalingsverkeer. Banken vervullen in dat betalingsverkeer traditioneel een belangrijke rol. Zij bieden door middel van dienstverlening aan hun cliënten betaalproducten aan die betalingen tussen betaler en begunstigde mogelijk maken. Daarvoor houden cliënten bij banken betaalrekeningen aan ten laste of ten gunste waarvan de betalingen worden verricht. Banken spelen een rol bij de afwikkeling van betalingstransacties door deelname aan betaalafwikkelingsystemen en onderlinge regelingen in het kader van het betalingsverkeer. Alle werkzaamheden van banken in verband hiermee zijn betaaldiensten. Op 1 november 2009 trad nieuwe wetgeving voor betaaldiensten in werking. Deze nieuwe wetgeving implementeert de Europese richtlijn (Richtlijn 2007/64/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 13 november 2007 betreffende betalingsdiensten in de interne markt, *PbEU* L 319 van 5 december 2007, hierna: de Richtlijn betalingsdiensten). De Richtlijn betalingsdiensten beoogt ten aanzien van betaaldiensten een einde te maken aan de lappendeken van regelgeving op dit vlak in de Europese Unie en Europese Economische Ruimte (hierna: EU/EER).

Met de nieuwe regelgeving voor betaaldiensten worden twee hoofddoelen nagestreefd. Het eerste hoofddoel beoogt de markt voor aanbieders van betaaldiensten te openen voor ondernemingen niet zijnde een bank of een elektronisch geldinstelling die een of meer betaaldiensten voor hun rekening nemen. Het kan daarbij gaan om ondernemingen die werkzaamheden verrichten in het kader van traditionele betaalproducten. Bijvoorbeeld een onderneming die ten behoeve van winkeliers zorg draagt voor een afwikkeling van alle credit card transacties van cliënten. Zo'n aanbieder zorgt ten behoeve van de winkelier voor het incasso van alle credit card betalingen bij de aangesloten banken die de credit cards uitgaven en afrekening van de geïncasseerde bedragen met de winkelier. Het kan ook gaan om ondernemingen die rollen vervullen bij nieuwe betaalproducten en in dat kader diensten verlenen. Daarbij kan voor ons land worden gedacht aan de onlangs gelanceerde OV smart card waarmee reizen

met het openbaar vervoer kunnen worden afgerekend. Deze en dergelijke aanbieders van betaaldiensten heten in de terminologie van de nieuwe wetgeving 'betaalinstellingen'. Het tweede hoofddoel beoogt de bescherming van gebruikers van betaaldiensten in alle lidstaten van de EU/EER op een gelijkwaardig niveau te brengen. Door het creëren van gelijke bescherming van gebruikers van betaaldiensten en het harmoniseren van de voorwaarden voor het aanbieden van betaaldiensten, wordt tevens beoogd om het Europese betalingsverkeer sneller en efficiënter te laten verlopen omdat de uitvoering van betalingstransacties in alle lidstaten van de EU/EER op gelijke wijze dient te geschieden. Gebruikers van betaaldiensten dienen daarbij te kunnen rekenen op dezelfde voorwaarden en dezelfde regels voor de uitvoering van betaaltransacties, ongeacht de lidstaat waar deze transactie worden verricht. Met dit tweede hoofddoel van de Richtlijn betaaldiensten wordt tevens het pad geëffend voor de introductie van nieuwe betaalproducten in het kader van de Single Euro Payments Area (hierna: SEPA), zoals grensoverschrijdende girale overboekingen (hierna: credit transfer) of internationale incasso's (hierna: direct debits). SEPA is een initiatief van de Europese banken onder aanvoering van de European Payments Council. Na de introductie van het SEPA Credit Transfer product eind 2008 waarmee een nieuwe infrastructuur werd gecreëerd voor grensoverschrijdende girale betalingen, werd op 2 november 2009 ook de aftrap gegeven voor de SEPA Direct Debit producten voor het uitvoeren van grensoverschrijdende betalingen door middel van machtiging of automatische incasso. Daardoor kan een betaler in een lidstaat van de EU/EER door middel van een machtiging een betaling doen verzorgen in een andere lidstaat. Denk bijvoorbeeld aan de automatische incasso ten laste van de bankrekening in het thuisland van de telefoonrekening van het vakantiehuis in het buitenland ten gunste van de lokale telefoonmaatschappij. Later volgen nog andere SEPA producten, bijvoorbeeld een SEPA standaard voor debit cards die een vereenvoudiging van het gebruik van debit cards in heel Europa bij winkels, cash-automaten en dergelijke dient te faciliteren. In deze bijdrage wordt stilgestaan bij de nieuwe Nederlandse wet- en regelgeving op het vlak van betaaldiensten. Een uitgebreide bespreking van het nieuwe regime voor betaalinstellingen wordt achterwege gelaten.

2 De Nederlandse implementatiewetgeving

Bij Wet van 15 oktober 2009 (*Stb.* 2009, 436) is de Richtlijn betalingsdiensten in Nederland geïmplementeerd. Ten eerste werd de Wet op het financieel toezicht (hierna: Wft) gewijzigd met het oog op de introductie van de regels voor de markttoegang en het permanente toezicht op betaalinstellingen, naast wijzigingen in enkele andere wetten. Betaalinstellingen zijn met banken (en in sommige gevallen elektronische geldinstellingen) de aanbieders van betaaldiensten en worden in de nieuwe wetgeving tezamen aangeduid als de 'betaaldienstverleners'. Daarbij zal De Nederlandsche Bank N.V. (hierna: DNB) de toezichthouder zijn in het kader van het prudentiële toezicht op de betaaldienstverleners. Ten tweede werd in Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek een nieuwe titel 7B ingevoerd waarin de civielrechtelijke bepalingen zijn opgenomen voor de verhouding tussen betaaldienstgebruikers en betaaldienstverleners. De civielrechtelijke bepalingen van de nieuwe art. 7:514 tot en met 7:551 BW worden door de wetgever aangemerkt als regels die in het kader van het gedragstoezicht op betaaldienstverleners dienen te worden nageleefd. Op dit gedragstoezicht zal de Stichting Autoriteit Financiële Markten (hierna: AFM) toezicht houden. De bevoegdheid van de AFM om toe te zien op naleving van de bepalingen van Titel 7B van Boek 7 BW wordt gegeven door de nieuwe bepaling van art. 4:25b Wft, waarin de norm staat dat

'een betaaldienstverlener [...] bij het uitoefenen van zijn bedrijf Titel 7B van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek in acht [neemt]'.

Indien een betaaldienstverlener de desbetreffende bepalingen van het Burgerlijk Wetboek niet (correct) naleeft, kan de AFM handhavend optreden met inachtneming van de bepalingen van de Wft. Naast de bepalingen van Titel 7B van Boek 7 BW, zullen betaaldienstverleners tevens een beperkt aantal bepalingen uit Deel 4 van de Wft dienen na te leven. In verband met de wijzigingen van de Wft en het BW is tevens het Besluit van 23 oktober 2009 (*Stb.* 2009, 437) vastgesteld dat eveneens op 1 november 2009 in werking trad. Met het Besluit van 23 oktober 2009 is een aantal Besluiten dat krachtens de Wft is vastgesteld aangepast. Daarbij is met name in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (hierna: BGfo Wft) een groot aantal bepalingen toegevoegd in het kader van de (pre-)contractuele informatieverplichtingen van betaaldienstverleners. Ten slotte is de Vrijstellingsregeling Wft gewijzigd (*Stcrt.* 2009, nr. 16444), waarbij een generieke vrijstelling is ingevoerd voor de 'kleine betaalinstellingen'. Deze betaalinstellingen zullen zijn vrijgesteld van de vergunningplicht als bedoeld in art. 2:3a Wft indien aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Onder meer geldt, dat de betaalinstelling gemiddeld per maand, gemeten over een periode van 12 maanden, voor minder dan EUR 3 000 000 betalingstransacties verricht.

In de volgende paragrafen zal voornamelijk worden ingegaan op enkele van de belangrijke bepalingen van Titel 7B van Boek 7 BW ten aanzien van de rechten en verplichtingen van betaaldienstgebruikers en van betaaldienstverleners. Waar dat relevant is, zal tevens worden besproken in hoeverre de nieuwe regels leiden tot wijzigingen van de in Nederland bestaande praktijk ter zake van betaaldienstverlening.

3 Raamwerkovereenkomst

Een belangrijk onderdeel van de nieuwe regelgeving voor betaaldiensten, betreft de bepalingen betreffende de raamovereenkomst tussen de betaaldienstgebruiker en de betaaldienstverlener. Deze raamovereenkomst is in art. 7:514 aanhef en onder (o) BW gedefinieerd als de 'overeenkomst die de uitvoering beheerst van afzonderlijke en opeenvolgende betalingstransacties en die de verplichtingen en voorwaarden voor de opening van een betaalrekening kan omvatten'.

Art. 7:516 en volgende BW stellen eisen aan de wijze waarop de raamovereenkomst aan de betaaldienstgebruiker ter beschikking moet worden gesteld, de wijze waarop de raamovereenkomst kan worden gewijzigd alsmede de gevolgen van de beëindiging van de raamovereenkomst. Onder meer is daarbij geregeld, dat een raamovereenkomst te allen tijde door de betaaldienstgebruiker kan worden beëindigd, tenzij een opzegtermijn is overeengekomen. Deze opzegtermijn kan niet langer dan één maand bedragen (art. 7:518 BW).

Van belang is om te wijzen op de relatie van de regeling voor wijzigingen van de raamovereenkomst van art. 7:517 BW met het bepaalde in art. 59a en volgende BGfo Wft ten aanzien van de (pre-)contractuele informatie en voorwaarden die de betaaldienstverlener aan de betaaldienstgebruiker ter beschikking moet stellen. Art. 59d BGfo Wft bevat een lange lijst van informatie en voorwaarden die de betaaldienstverlener van te voren (dat wil zeggen voor de aanbidding van de betaaldienst) aan de betaaldienstgebruiker ter beschikking moet stellen (art. 7:516 BW). Enige wijziging van deze informatie of voorwaarden zoals weergegeven in de lange lijst van art. 59d BGfo Wft dient, op grond van het bepaalde van art. 7:517 lid 1 BW volgens dezelfde procedure als de wijziging van de raamovereenkomst met de betaaldienstgebruiker te zijn overeengekomen, vooraleer de wijziging van kracht wordt.

In de praktijk hebben de betaaldienstverleners gekozen voor een balans tussen het opnemen van

informatie en voorwaarden die een 'langere levensduur' hebben en informatie die een 'kortere levensduur' heeft (bijvoorbeeld afhankelijk is van wijzigingen in de financiële markten of veranderingen in betaalsystemen). Informatie en voorwaarden die een langere levensduur kennen hebben hun weg gevonden in de gewijzigde algemene voorwaarden van de betaaldienstverleners als gevolg van de implementatie van de Richtlijn betalingsdiensten in ons land. De informatie en voorwaarden van kortere levensduur hebben hun plaats gekregen in productspecifieke contractdocumentatie, productsheets en tarievenbijlagen. De algemene voorwaarden samen met deze specifieke contractdocumentatie, productsheets en tarievenbijlagen vormen tezamen de 'raamovereenkomst' in de zin van de wet.

4 Wijziging Algemene Bankvoorwaarden

Onder meer naar aanleiding van de implementatie van de Richtlijn betalingsdiensten zijn de Algemene Bankvoorwaarden (hierna: ABV) vanaf 1 november 2009 aangepast. De tekst van de ABV is op 27 juli 2009 gepubliceerd door de Nederlandse Vereniging van Banken en wordt, in de regel, breed toegepast door de Nederlandse bancaire sector. De ABV gelden als onderdeel van de raamovereenkomst in het kader van de aanbidding van betaaldiensten. In de nieuwe ABV is onder meer een aantal bepalingen toegevoegd dat verband houdt met het nieuwe regime voor de betaaldienstverlening. Onder meer is in de ABV een regeling opgenomen ten aanzien van de procedure voor het melden van de verwerking van foutieve betaalopdrachten, waarbij de in ons land geldende termijn van 12 maanden waarbinnen de consument zijn bank moet wijzen op een dergelijke foutieve verwerking is verlengd naar 13 maanden als gevolg van de bepalingen van de Richtlijn betalingsdiensten (zie art. 20 (Goedkeuring opgaven bank) van de ABV). Verder is een aantal bepalingen van de ABV aangescherpt in verband met de invoering van de nieuwe wetgeving voor betaaldiensten ter implementatie van de Richtlijn betalingsdiensten. Onder meer gaat het daarbij om de in art. 37 opgenomen wijzigingsprocedure voor de ABV die in lijn is gebracht met hetgeen in het in paragraaf 3 hiervoor behandelde art. 7:517 BW is bepaald. Naast de toepassing van de ABV hebben de meeste banken ook een nieuwe redactie van de specifieke voorwaarden voor betaaldienstverlening ingevoerd. Dit heeft geleid tot een wezenlijke wijziging van het toepasselijke contractuele raamwerk voor betaaldiensten.

5 Instemming met betaalopdrachten en herroeping

Betalingsverkeer lijdt aan inefficiëntie indien bij de uitvoering zogenaamde 'excepties' moeten worden toegepast, met andere woorden indien een reeds in uitvoering zijnde betalingstransactie dient te worden hersteld of herroepen of indien een betaaldienstgebruiker na de uitvoering van de betalingstransactie deze wenst terug te draaien. De nieuwe wetgeving voor betaaldienstverlening brengt in dat kader een reeks dwingendrechtelijke voorschriften voor de uitvoering van betalingstransacties, waarbij zowel de betaaldienstgebruiker als de betaaldienstverlener verplichtingen wordt opgelegd, die een zorgvuldige uitvoering van betalingstransacties dienen te bevorderen.

Een belangrijke bepaling in dit verband is ten eerste art. 7:522 BW, dat de betaaldienstverlener de verplichting oplegt om betalingstransactie uitsluitend uit te voeren met instemming van de betaler. Hieromtrent dienen partijen de vorm en procedure voor het verlenen van de instemming overeen te komen. Mits overeengekomen in de raamwerkovereenkomst kan de instemming voor opdrachten ook stilzwijgend worden verleend. Bij de regelingen over vorm en procedure moet men bij elektronisch bankieren bijvoorbeeld denken aan de afspraken omtrent het geven van de toestemming door middel van cijfercodes in het proces van autoriseren van een betaalopdracht door middel van een

'beveiligingstoken'.

Ten tweede mag de betaaldienstgebruiker de instemming te allen tijde herroepen, totdat deze onherroepelijk is geworden. Over het tijdstip van onherroepelijk worden wordt in art. 7:534 BW een uitvoerige regeling opgenomen. Enerzijds worden betaaldienstverleners verplicht om duidelijke regels te geven voor de wijze waarop de betaaldienstgebruiker de instemming verleent voor de uitvoering van betalingstransacties. Voor de betaaldienstgebruiker leiden deze regelingen er anderzijds toe, dat het herroepingsrecht wordt ingeperkt tot aan het moment van onherroepelijk zijn van de betaaltransactie. De betaalopdracht wordt herroepelijk zodra de verleende instemming is ontvangen (art. 7:534, eerste lid BW).

In dat kader worden ten derde in art. 7:532 BW scherpe regels gegeven omtrent verwerking van betalingstransacties waarvan de opdracht is geïnitieerd op een dag die geen werkdag is. Wordt de betalingsopdracht gegeven op een dag die geen werkdag is, dan wordt deze geacht te zijn ontvangen op de eerstvolgende werkdag. Ook kunnen betaaldienstverleners bepaalde 'uiterste tijdstippen' vaststellen voor het initiëren van de betaalopdracht. Indien deze betaalopdracht voor dat uiterste tijdstip is geïnitieerd, zal de betaaldienstgebruiker niet meer kunnen herroepen. Indien een betalingsopdracht na het uiterste tijdstip voor verwerking wordt gegeven, wordt deze geacht de werkdag erna te zijn gegeven en vangen de termijnen voor de uitvoering pas op die volgende werkdag aan.

In dit verband kan nog worden vermeld, dat de nieuwe regelgeving voor betalingsdiensten tevens dwingende regels geeft voor de zorgvuldigheid die de betaaldienstgebruiker dient te betrachten bij het initiëren van een betalingstransactie. Binnen de Europese Unie lopen tal van initiatieven om tot een uniformering te komen van de gegevens die moeten worden gehanteerd bij de uitvoering van betalingstransacties. Deze gemeenschappelijke standaarden betreffen bijvoorbeeld ook de wijze waarop de betrokken betaaldienstgebruiker of zijn betaalrekening dient te worden geïdentificeerd. Met een neologisme 'unieke identicator' (zie de definitie in art. 7:514, aanhef en onder (s) BW) worden regels ingevoerd voor het gebruik van de specifieke code die de betaaldienstgebruiker dient te gebruiken bij het initiëren van betalingstransacties. Daarbij kan men denken aan de International Bank Account Number (hierna: IBAN) die in een aantal landen reeds gangbaar is om de betaaldienstgebruiker en zijn bankrekening te identificeren. Banken zijn verplicht (bijvoorbeeld door een geautomatiseerde IBAN-generator) de desbetreffende gegevens aan hun cliënten te verschaffen. Betaaldienstgebruikers dienen deze (vaak ingewikkelde) codes zorgvuldig te hanteren. Zo niet, dan zal de bank niet aansprakelijk zijn voor de gevolgen van een foutief uitgevoerde betalingsopdracht (zie art. 7:542 BW).

6 Uitvoeringstermijnen

In art. 7:536 e.v. BW is een aantal regels opgenomen voor de verplichte uitvoeringstermijnen voor betalingstransacties. Voor alle transacties in euro, ongeacht of deze volledig binnen het grondgebied van een lidstaat van de EU/EER worden uitgevoerd dan wel sprake is van een grensoverschrijdende betalingstransactie, geldt dat deze transacties binnen één werkdag na het tijdstip van ontvangst moeten leiden tot een creditering van de betaalrekening van de betaaldienstverlener van de begunstigde. Dezelfde uitvoeringstermijn geldt voor betalingstransacties in andere valuta van lidstaten van de EU/EER die niet in de eurozone zijn opgenomen. Echter in dergelijke gevallen geldt de uitvoeringstermijn slechts indien slechts één valutawissel noodzakelijk is en deze valutawissel uitsluitend uitgevoerd dient te worden in de betrokken lidstaat waar de euro niet de munteenheid is en de betalingstransactie in euro plaatsvindt.

Met deze voorschriften beoogt de Europese wetgever een versnelling van het betalingsverkeer te

bevorderen. In veel lidstaten van de EU/EER zal een en ander leiden tot een ingrijpende verandering van de uitvoering van betalingstransacties, omdat uitvoering op veel langere termijn plaatsvindt dan thans is geboden als gevolg van de Richtlijn betalingsdiensten. Om een soepel overgangsregime te creëren, mogen betaaldienstverleners met hun betaaldienstgebruikers overeenkomen, dat de hiervoor genoemde termijn van één werkdag tot 1 januari 2012 wordt verlengd tot drie werkdagen. Daarna dient de kortere uitvoeringstermijn in acht te worden genomen.

7 Valutering

Een andere vermeldenswaardige verandering die de nieuwe regelgeving betaaldiensten brengt, betreft de regels over valutering van betalingsopdrachten. De desbetreffende regels zijn opgenomen in art. 7:541 BW. De betaalrekening van de begunstigde in de betalingstransactie dient te worden gevaluteerd met de credit valuta datum op de dag dat de desbetreffende fondsen zijn ontvangen op de (betalingsverkeer-)rekening van de betaaldienstverlener van de begunstigde. Bovendien dient de begunstigde uiterlijk op de dag van ontvangst door de betaaldienstverlener van de fondsen op de (betalingsverkeer-)rekening van de betaaldienstverlener de beschikking hebben over de middelen. Met deze regels beoogt de wetgever het vooruit-valuteren van creditgeld tegen te gaan, met andere woorden de praktijk dat creditgeld niet op de daadwerkelijke ontvangstdag bij de betaaldienstverlener van de begunstigde wordt gevaluteerd (zodat de begunstigde vanaf dat moment rentebaten genereert) en dat de begunstigde ook pas later over dat credit geld kan beschikken.

Spiegelbeeldig aan deze regels voor creditgeld, geldt op grond van het tweede lid van art. 7:541 BW ook de regel dat de valutadatum van de debitering van de betaalrekening van de betaler niet 'vroeger [valt] dan het tijdstip waarop het bedrag van de betalingstransactie van die rekening is gedebiteerd'. Met deze regel wordt de praktijk tegengegaan van het terug-valuteren van bedragen op een eerdere dag dan de daadwerkelijke onttrekking van de betaalrekening van de betaler.

8 Aansprakelijkheden

In art. 7:542 en volgende BW zijn de regels over de verdeling van aansprakelijkheden tussen de betaaldienstgebruiker en betaaldienstverlener neergelegd. Er is sprake van een ingewikkeld raamwerk voor de verdeling van aansprakelijkheden, waarbij een verdeling wordt beoogd van de lasten tussen alle betrokken partijen bij het betalingsverkeer. Betaaldienstgebruikers worden niet volledig verschoond van aansprakelijkheid voor de gevolgen van foutief uitgevoerde betalingstransacties of betalingstransacties die worden uitgevoerd als gevolg van onzorgvuldig gebruik van zogenaamde 'betaalinstrumenten'. De betaaldienstgebruiker zal bijvoorbeeld gehouden zijn verlies, diefstal of onrechtmatig gebruik van betaalinstrumenten onverwijld te melden aan de betaaldienstverlener. Zo niet, dan ontstaat een verdeling van aansprakelijkheid (op grond van art. 7:529 BW) die zelfs kan uitmonden in een volledige aansprakelijkheid voor alle gevolgen van het onrechtmatig gebruik van het betaalinstrument. Voor betaaldienstverleners is het bepaalde in art. 7:542 en volgende BW van belang in verband met het inkaderen van de verantwoordelijkheden tussen de betaaldienstverleners in het interbancaire betalingsverkeer. Krachtens het toepasselijke regime zal de betaaldienstverlener van de betaler in beginsel aansprakelijk zijn voor de juiste uitvoering van de betaalopdrachten, tenzij de betaaldienstverlener kan bewijzen dat de desbetreffende middelen van de betaalopdracht door de betaaldienstverlener van de begunstigde zijn ontvangen.

9 Verschillende regimes voor consumenten en bedrijven

De Richtlijn betalingsdiensten laat toe dat in het kader van de betaaldienstverlening verschillende beschermingsniveaus worden toegepast die afhankelijk zijn van de hoedanigheid van de betaaldienstgebruiker. De Nederlandse implementatiewetgeving heeft daartoe in art. 7:551, tweede lid en 7:550, tweede lid BW de mogelijkheid van de zogenaamde 'corporate opt out' geïntroduceerd. De Nederlandse wetgever heeft ervan afgezien om ook een derde beschermingsniveau te introduceren, waar de Richtlijn betalingsdiensten ook het raamwerk geeft voor aanvullende bescherming van zogenaamde 'micro-enterprises'.

Het Nederlandse regime valt uiteen in een regeling voor (i) consumenten en (ii) betaaldienstgebruikers die geen consument zijn.

Voor consumenten gelden alle bepalingen van Titel 7B Boek 7 BW en de regelingen van het BGfo Wft in volle omvang en daarvan kan in de regel niet van worden afgeweken. In art. 7:550, eerste lid en 7:551 eerste lid BW is daaromtrent bepaald dat van de bepalingen van Titel 7B en van de regelingen van het BGfo Wft niet kan worden afgeweken ten nadele van de betaaldienstgebruiker, tenzij anders bepaald. De regelingen zijn in veel gevallen dus dwingendrechtelijk van aard, hoezeer in een aantal gevallen regels van regelend recht bestaan.

Voor niet-consumenten geldt het volgende, Betaaldienstverleners kunnen met hun betaaldienstgebruikers overeenkomen dat geheel of ten dele wordt afgeweken van de bepalingen over informatieverstrekking en andere regels uit het BGfo Wft, indien de betaaldienstgebruiker geen 'consument' is in de zin van art. 7:514, aanhef en onder (I) BW. De desbetreffende regeling is opgenomen in art. 7:551, tweede lid BW. Kort gezegd betreft het daarbij het achterwege laten van de toepassing van de volledige reeks regels die in titel III (Transparantie van aan betalingsdiensten verbonden voorwaarden en informatievereisten) van de Richtlijn betalingsdiensten is opgenomen. Ook kunnen, krachtens art. 7:550, tweede lid BW, de betaaldienstverlener en de betaaldienstgebruiker die geen 'consument' is overeenkomen dat een aantal bepalingen van Titel 7B van Boek 7 BW niet van toepassing is. Het gaat daarbij, kort gezegd om een aantal bepalingen dat in Titel IV (Rechten en plichten met betrekking tot de aanbieding en het gebruik van betalingsdiensten) van de Richtlijn betalingsdiensten is opgenomen.

10 Slotbeschouwingen

De Richtlijn betalingsdiensten introduceert verregaande regels voor het betalingsverkeer in Europa. Deze regels zullen in veel lidstaten van de EU/EER leiden tot een ingrijpende verandering in de voorwaarden waaronder betaaldienstverleners zaken doen met consumenten van betaalproducten. De rechten en verplichtingen van de participanten aan het betalingsverkeer zullen veel meer dan voorheen het geval was, duidelijk en uniform zijn. Hiermee wordt een belangrijk fundament geboden voor de toenemende internationalisering van het betalingsverkeer.

Van een aardverschuiving in de praktijk van het Nederlandse betalingsverkeer is echter geen sprake. De Nederlandse aanbieders van betaaldiensten en -producten hebben de afgelopen jaren gewerkt aan het creëren van een efficiënte betalingsinfrastructuur en moderne betaalproducten die in de meeste gevallen al voldoen aan de standaarden die met de Richtlijn betalingsdiensten in de EU/EER zijn ingevoerd of deze standaarden zelfs overtreffen. Bijvoorbeeld gelden in het Nederlandse betalingsverkeer uitvoeringstermijnen voor betaaltransacties die ruimschoots voldoen aan de nieuwe regels van de Richtlijn betalingsdiensten. Of de Nederlandse aanbieders in de toekomst deze

voortrekkersrol zullen blijven vervullen, zal sterk afhangen van de mate waarin zij in staat zijn de noodzakelijke investeringen op peil te houden en in de pas te laten lopen met de Europese concurrentie. Die concurrentie heeft, als gevolg van de Richtlijn betalingsdiensten een nieuwe impuls aan investeringen gegeven waaruit grote verbeteringen voor het Europese betalingsverkeer zijn te verwachten. Dit heeft een nieuwe dynamiek in de concurrentie in het Europese speelveld met zich gebracht.

Voetnoten

Mr. E.P.M. Joosen is advocaat bij DLA Piper te Amsterdam.